

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

Nevelká kolekce nástrojů se vyznačuje převahou krátkých škrabadel a absencí výrazných typů, které by umožnily její přesnější datování. Typ použité technologie (tendence k miniaturizaci), složení skupiny nástrojů nasvědčují, že se jedná o pozůstatek dočasného stanoviště menší skupinky lidí, pravděpodobně mezolitického stáří. Zdá se však, že ani neolitické datování (resp. kontaminace) není úplně vyloučeno.

Pavel Wodecki, Praha

Summary:

Surface surveys in the area provided a small lithic assemblage, made of unpatinated flint, possibly of Mesolithic or later age.

BOLATICE (okr. Opava)

Jižně obce. Starý - střední paleolit? Ojedinelý nález. Povrchový průzkum. Uložení: Slezské muzeum Opava

Při povrchovém průzkumu jižně od obce Bolatice (obr. 2: poloha 2) nalezl ing. Bruno Kladiva (Hlučín) předmět z hnědého až okrového patinovaného pazourku. Jde zřejmě o mesiální a terminální část velkého úštěpu, s nepravidelnými laterálními retušemi (v terminální části jde o recentní poškození); báze je odlomena (obr. 4).

Obr. 3. Lokalizace obou nálezů v okolí Bohuslavic a Bolatic (okr. Opava). 1: Pěstní klín, 2: zlomek velkého úštěpu. Podle B. Kladivy.

Location of the two finds in the vicinity of Bohuslavice and Bolatic. 1: Hand-axe, 2: flake.

Vzhledem k výskytu morénového pazourku v tomto regionu nelze u zlomku zcela vyloučit, že jde o pseudoartefakt. Pokud jde o úštěp, pak vzhledem k velikosti, morfologii a stupni patinace odpovídá nejspíše starému až střednímu paleolitu a můžeme jej srovnat se starším nálezem pěstního klínu

u Bohuslavic (obr. 1: poloha 1, Svoboda a kol. 1991).

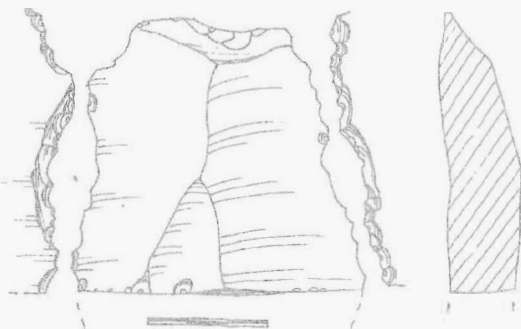
Jiří Svoboda, AÚ AV ČR Brno

Literatura:

Svoboda, J. - Macoun, J. - Přichystal, A. 1991: Acheulian finds from Silesia. Archeologické rozhledy 43, 371-375.

Summary:

Surface find on a flint object, possibly fragment of a larger flake.

Obr. 4. Bolatice (okr. Opava). Fragment pazourku, zřejmě mesiální a terminální část většího úštěpu. Fragment of a flake.

BRNO (okr. Brno-město)

„Kráví hora“. Mladý paleolit. Ojedinelý nález. Uložení: AÚ AV ČR Brno.

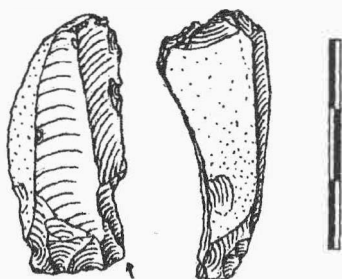
V měsíci říjnu roku 2000 nalezl referent ojedinelý silicitový artefakt při úpatí Kraví hory (souřadnice [3615.5,5453.5]). Místo nálezů je situováno asi 100 m východně od kostela na konečné tramvaje v Masarykově čtvrti. Nález byl učiněn na chodníku nedaleko výkopu, který zastihl recentně přemístěné jílovité prachovce terciárního stáří.

Surovinu představuje silicit severské proveniencie se zbytkem kůry hlízy. Artefakt je mléčně bíle patinován, jen na přibližně 5% povrchu prosvitá namodralé zbarvení.

Jedná se o kombinaci atypického škrabadla s rydlem na lomu, která je vyrobena na distální zlomku čepele (obr. 5).

Jedná se o ojedinelý nález jehož chronologické či kulturní zařazení je problematické – rámcově se jedná o mladý paleolit. Artefakt představuje první nález v prostoru Kraví hory, která představuje výraznou vyvýšeninu v centru Brna.

Petr Škrdla, AÚ AV ČR Brno

Obr. 5. Brno, Kraví hora. Silicový artefakt.
Silicite artifact.

Summary:

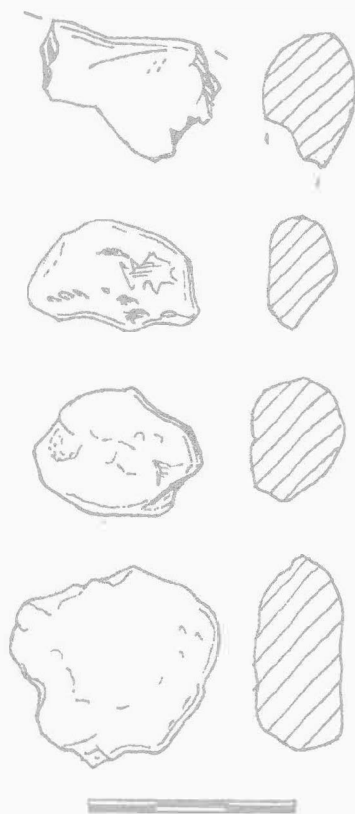
An isolated Upper Paleolithic artifact made of northern flint, a combination of an atypical end-scraper with burin on broken blade, was found at Kraví hora in Brno.

DOLNÍ VĚSTONICE (okr. Břeclav)

Lokalita I. Paleolit - pavlovien. Sídliště. Výzkum A. Bohmers, 1939-40, revize materiálu. Uložení: RM Mikulov

V průběhu revizí starého sbírkového fondu v Regionálním muzeu Mikulov byla pořádána stará dokumentace, vyhotovená prvním správcem sbírek K. Jüttnerem. Zvláštní pozornost byla věnována souboru čtyř nelokalizovaných vypálených hrudek hlíny bez dalších údajů, mezi nimiž se nalézá rovněž zlomek popsáný J. Peškou při evidenci 2. stupně v roce 1986 jako zlomek (paleolitické?) zvířecí plastiky. Při kontrole všech úrovní známé dokumentace muzea byly informace k předmětům vyhledávány v lístkovém katalogu K. Jüttnera - červená čísla (zjevně nejstarší verze v češtině vedené dokumentace), v lístkovém katalogu K. Jüttnera - černá čísla, v knize Základní evidence sbírek archeologie do roku 1968 a v kartách evidence 2. stupně.

Samotné předměty jsou opatřeny bílým číslem IV 19 (blíže neznámým, bez vztahu ke známé dokumentaci), na jednom je zachován nalepený paprový štítek s číslem IV 167, které je napsané červenou tuží; na dalších jsou už pouze stopy po lepidle, kterým byly fixovány stejné štítky. V lístkovém katalogu K. Jüttnera (červená čísla) jsou následující údaje: „IV 167 (červené číslo) - kousky spálené hlíny, používané k výrobě plastik. 5 kusů.“ Podle poznámky odkazující na způsob získání lze zjistit (na lístku č. IV 140), že uvedené předměty náležely k souboru vykopanému A. Bohmersem v letech 1939/40 v katastru Dolních Věstonic, z něhož některé předměty byly zapůjčeny muzeu v Mikulově.

Obr. 6. Dolní Věstonice I. Předměty 1-4.
Burnt clay objects 1-4.

Motivy k předání do Mikulova mohou souviset s mimořádnou šíří vědeckých aktivit K. Jüttnera, který se mimo jiné společně s J. Matzurou podílel na objevu paleolitických lokalit v Dolních Věstonicích a soustavně se věnoval problematice geologických poměrů v tomto prostoru (Klanicová 1996). Vypálené hrudky hlíny a zlomek plastiky (dnes celkem 4 kusy zapsané pod čísly A/M 573) jsou zřejmě torsem této zápůjčky, které z neznámých důvodů zůstalo v Mikulově. Po válce už nebyl K. Jüttnerem uváděn způsob nabytí, čímž se ztratilo povědomí a detailní informace o jejich původu. Proto nemohly být použity při vyhodnocení střední části dolnověstonické stanice B. Klířmou, který ve své studii (Klíř 1981) spojil informace pocházející z poválečných výzkumů s výsledky starších prací, včetně těch, o nichž referovali ve čtyřicátých letech K. Jüttner (1940, 1942) a sám A. Bohmers (1944). Při pořádání starších sbírkových fondů budou v depozitářích archeologie a paleontologie v Mikulově revidovány další předměty se stejným osudem.

Pokud jde o celý soubor hrudek z vypálené hlíny, uvádí A. Bohmers (1944, tab. I) z výzkumných sezón 1939, 1941 a 1942 postupně 779, 85 a 41 předmětů. Kumulovaly se tehdy v menších seskupeních, a to až do 100 ks. Barva byla hnědá až